

मराठी साहित्य

सं पा द की य

रेल्वेच्या प्रकल्पांना वैष्णवांचा बुराटर डोस

मुंबईकरांची लाईफलाईन असलेली मुंबई लोकल आता सुपरफास्ट आणि अलिशान होणार आहे. या लोकल सेवेत लवकरच नवे आणि प्रवाशांच्या पसंतीला येतील असे बदल करण्याची भूमिका रेल्वे मंत्रालयाने घेतली आहे. त्यातूनच खर्चाखर्च भरलेल्या डब्यात प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांसाठी पुरेसे अवसिजन मिळू शकेल अशा पद्धतीची रचना असणारे नवे डबे सेवेत आणले जातील. त्यामुळे प्रवाशांचा प्रवास मोकळा होऊ शकेल. या बदलासोबतच मुंबई उपनगरीय रेल्वे मार्गावर नवे टर्मिनल उभारण्यासह उपनगरीय रेल्वे सेवेत नवे बदल होणार आहेत, असे केंद्रीय रेल्वे मंत्री अधिनी वैष्णव यांनी सांगितले आहे. वैष्णव यांनी दिलेल्या माहितीमुळे दररोज लोकलने प्रवास करणारे सुमारे ७५ लाख प्रवासी निश्चितच सुखावतील. यंद्याच्या केंद्रीय अर्थसंकल्पात महाराष्ट्रातील रेल्वे प्रकल्पांसाठी २३ हजार ७८ कोटींची विक्रमी तरतूद करण्यात आली आहे. तसेच, महाराष्ट्रातील रेल्वे प्रकल्पांमध्ये एक लाख ७० हजार कोटींची गुंतवणूक करण्यात आली आहे. गेल्या साडेदहा वर्षांमध्ये मोदी सरकारच्या कार्यकाळात दोन हजार १०५ कि.मी. लांबीचे नवे रेल्वे मार्ग टाकण्यात आले. त्यातील तीन हजार ५८ कि.मी.सह शंभर टक्के विद्युतीकरण झाले आहे. सध्या महाराष्ट्रात एक लाख ५८ हजार ८६६ कोटींच्या चार नव्या प्रकल्पांसह सहा हजार ९८५ कोटींच्या एकूण ४७ प्रकल्पांची कामे सुरू असल्याची माहिती रेल्वेमंत्री वैष्णव यांनी सोमवारी दिल्लीमध्ये पत्रकार परिषदेत दिली आहे. मुंबई लोकलच्या सुधारणासाठी नवीन कोणत्या गोष्टी समोर आल्या, तर मुंबई उपनगरीय रेल्वेसाठी १६ हजार ४०० कोटी खर्चून ३०१ किलोमीटर लांबीच्या रेल्वे प्रकल्पांची कामे सुरू आहेत.प्रवाशांचा प्रवास वेळ वाचवण्यासाठी लोकलचा वेग वाढविण्याचा निर्णय मध्य रेल्वेने गेल्या वर्षी घेतला होता. त्यानुसार आता लोकलचा वेग वाढविण्याचे काम करण्यात येत आहे. दोन लोकलमधील वेळ कमी करण्याचा विचार असल्याचे अधिनी वैष्णव यांनी स्पष्ट केले. त्यामुळे दोन लोकलमधील वेळ १८० सेकंदाचा आहे, त्याला आधी १५० सेकंद करण्यात येईल. त्यानंतर हा वेळ १२० सेकंदांवर आणला जाणार आहे. त्याशिवाय गर्दी कमी करण्यासाठी लोकल वाढविण्यात येणार आहेत, मुंबईत सध्या दररोज ३ हजार गाड्या धावत असून त्यात आणखी ३०० गाड्यांची भर घालण्याचे लक्ष्य देण्यात आले आहे. लोकलच्या तांत्रिक अडचणी दूर करण्यासाठी तिन्ही मार्गांवर लोकलला कवच प्रणालीबरोबरच कन्स्टाईन कम्प्युनिकेशन ब्रेड्ड ट्रेन कंट्रोल सीबीटीसी यंत्रणा जोडली जाणार आहे. मुंबईबरोबरच महाराष्ट्रात रेल्वेचे जाळे वाढवण्याचा भारतीय रेल्वेचा प्रयत्न दिसून आला आहे. पाच हजार ५८७ कोटी रुपये खर्चून राज्यातील १३२ अमृत स्थानके विकसित केली जाणार आहेत. महाराष्ट्रातील १९ जिल्ह्यांमध्ये ११ वंदे भारत धावत आहेत. नागपूर रेल्वे स्थानकाच्या ५८९ कोटी रुपये खर्चून बांधण्यात येत असलेल्या पूर्व भागाच्या इमारतीचे काम प्रगतिपथावर आहे. त्याचप्रमाणे ३६० कोटी रुपये खर्चून बांधण्यात येत असलेल्या नागपुरातील अजनी रेल्वे स्थानकाच्या पूर्व भागाचे, एक हजार ८१३ कोटी खर्चाच्या छत्रपती शिवाजी महाराज टर्मिनसचे, ३५९ कोटी खर्चाच्या छत्रपती संभाजीनगर स्थानकाच्या दक्षिण भागाच्या इमारतीचे आणि १८२ कोटी खर्चाच्या जालना स्थानकाच्या इमारतीचे काम प्रगतिपथावर आहे. यापूर्वी २००९-१४ या काळात महाराष्ट्राला वर्षाला सरासरी १ हजार १८१ कोटी रुपये रेल्वे बजेटमध्ये मिळायचे. यंदा एकाच वर्षातील तरतूद ही तब्बल २० पटींनी अधिक आहे. २०१४ ते २०२५ या दसम्यात राज्यात दरवर्षी सरासरी १९१ किलोमीटरसंचे नवे रेल्वे मार्ग विकसित केले गेले आहेत. हे प्रमाण यापूर्वीच केवळ दरवर्षी सरासरी ५८ किलोमीटर इतके होते. २००९-१४ या कालावधीत एकाही मार्गाचे विद्युतीकरण झाले नव्हते. त्यानंतर २०१४ ते २०२५ या काळात दरवर्षी सरासरी ३२६ किलोमीटरसं मार्गांचे विद्युतीकरण करण्यात आले. यामुळे महाराष्ट्रातील ३ हजार ५८६ म्हणजेच पूर्णपणे विद्युतीकरण झाले आहे.याच कालावधीत महाराष्ट्रात २ हजार १०५ किलो मीटर्सचे नवे रेल्वे मार्ग बांधण्यात आले. तुलनाच करायची झाल्यास ही लांबी मलेशियातील आता अस्तित्वात असलेल्या संपूर्ण रेल्वे मार्गाच्या लांबी इतकी होते.

नांदेड प्रतिनिधी : बालाजी सिरसाट
नांदेड : निर्मल प्रकाशन नांदेड यांनी प्रकाशित केलेला ग्रंथ शौर्यगाथा लेखक प्रा. संतोष देवराये यांचा नुकताच वाचून काढला. ग्रंथाच्या सुरुवातीला अपूर्ण पत्रिका असलेल्या लेखकांनी स्वातंत्र्य सैनिकांच्या अजरामर कार्याला भावस्थ होऊन ही अपूर्ण पत्रिका समर्पित केली आहे. त्यामुळे लेखक राष्ट्र कायार्पणी किती भाऊक झाला आहे, नम्र झाला आहे, याची खात्री पटते. ज्यांच्या रक्तात निष्ठा, राष्ट्र प्रेम, समर्पण आणि सेवाभाव रुजला आहे, असेच लोक असत्यसाधारण कामेगीरी करणारे असतात. लगेच कल्हाडी येथील हुतात्मा स्मारकाचे छायाचित्रासह ३५ हुतात्म्यांच्या नावाची यादी देऊन तमाक कल्हाडी वाशियांचा गुणगौरव केला आहे. पुस्तकाच्या म लपड्यांवरून हुतात्मा स्मारक आणि कल्हाडीचे हुतात्मा स्मारक हेच या निजाम राजवटीतील युद्धाची धग साक्षीभूत करणारे आहे. कारण मलपड्यावरून हुतात्मा स्मारक हे शासनाने उप केले असून कल्हाडी येथील हुतात्मा स्मारक हे एका म्हत्वायें सामाजिक कार्य करणा-या डॉ. भद्रेश तळेगाकर यांनी उभे केले आहे. त्यामुळे या हुतात्मा स्मारकाचा निशेध मोल आहे. कारण जनतेच्या मनातील चित्रण हे कधीही सर्वेच्छेठ ठरते आणि हाच तो या दोन्ही हुतात्मा स्मारकांतील फरक आहे. या ऐतिहासिक समकालीन ग्रंथाला मा. खा. अशोकराजी चव्हाण साहेब, मा. ना. डी. पी. सावंत साहेब आणि नांदेडचे पोलिस उप महानिरीक्षक शहाजी उमाप साहेब यांचा गुभेच्छा संदेश प्राप्त झाला आहे. त्यामुळे या ऐतिहासिक ग्रंथाची उंची निश्चित वाढली आहे. एवढेच नव्हे; तर महाराष्ट्र राज्याचे भाग्यविधाते आदरणीय कै. डॉ. शंकररावजी चव्हाण साहेब यांची आवजून आठवण झाल्याशिवाय रहात नाही. कारण कल्हाडी लढ्याला शासन दरबारी न्याय देणारे आदरणीय डॉ. शंकररावजी चव्हाण साहेब, खा. शरदचंद्रजी पवार साहेब आणि कै. मा. कै. केशवरावजी धोंडो साहेब यांचे योगदान कधीच विसरता येणार नाही.हेद्राबाद मुक्तीसंग्रामाची ही शौर्यगाथा भारताचा दुसरा लेखक लढाई असा उल्लेख या ग्रंथात केला गेला असल्याने भारतीय

स्वातंत्र्य संग्राम किती क्रांतिकारी टप्प्यातून मार्गक्रमण करत पुढे आला आहे, याची साक्ष पडते. त्यामुळे या विधानाला विशेष महत्त्व आहे. असे विधान आज पर्यंतच्या प्रकाशित झालेल्या एकाही संदर्भ ग्रंथात माझ्यातरी वाचण्यात आले नाही. वेरूळ आणि अजिंठ्याच्या लेणी संदर्भात जागोजागी नोंदी आढळून येतात पण... पितळखोरेवरील लेणी, घटोल्क लेणीचा उद्देख मी नव्यानेच या ग्रंथात वाचतो आहे. त्यामुळे हा ग्रंथाना आवरण करून देतो. म्हणून या ग्रंथाला अनन्य साधारण महत्त्व आहे. याचाच अर्थ मराठावाड्याच्या भूमीला श्री सामर्थ्याच्या स्पर्श झाला आहे. हे वाचून कुठल्याही वाचकाला आनंद झाल्या शिवाय रहाणारा नाही. जजाळा अर्थात वैशागड, भडकल दरवाजा, दिल्ली दरवाजा, मका दरवाजा हा संदर्भ सुद्धा या ग्रंथात नव्याने मुखर झाला असल्याने मानवी जीवन जानिवेलील ज्ञानकोषात मौलिक भर घालणारा उरतो आहे. एवढेच नव्हे; तर छत्रपती संभाजी नगर येथील पाणकणीही प्रसिद्ध असली तरी ती मलिक अंबरच्या काळात निर्माण झाली आहे, अशी माहिती वाचकाला नव्याने होते आहे. ही बाब विज्ञान आहे. ही माहिती वाचकाचे सामान्यज्ञान वाढवणारी उरते. असे असले तरी मराठावाड्यातील जनतेला विकासाची आस होती परंतु आजतागायत हे साध्य झाल्याचे दिसत नाही. संयुक्त महाराष्ट्रच्या निर्मितीनंतर महाराष्ट्र शासन मराठावाड्याच्या विकासासाठी झुकते माप देईन, असे इथल्या लोकांना वाटले होते. विविध क्षेत्रात विकासाचा जो अनुसोध आहे, तो भरून काढण्याचे अभिबचन महाराष्ट्र शासनाने दिले होते. मात्र अद्याप ते पूर्ण झाले नाही. एवढेच नव्हे; तर व्यापा-यांच्या बंदीक झालेल्या मार्केट कमिड्या असा संतोड उद्देख हा धाडसी स्वरूपाचा तरी आहेच आणि क्रांतिकारी स्वरूपाचा निर्भय आहे. कारण हे कोणीतरी लिहायला हवे होते पण ते लिहिले गेले नव्हते. हे धाडसाचे इतिहास संशोधक प्र. संतोष देवराये यांनी लिखित केले आहेत. त्यामुळे ते अभिनंदनास पात्र झाले आहेत. मोठ्या अपेक्षेने महाराष्ट्रात आलेले सहभागी झालेल्या मराठावाड्याच्या वाट्याला येवढी उपेक्षा यावी-यापेक्षा दुसरे

कोणते दुवेबे आहे? कारण मराठवाड्यात मागील दशकात दहा हजार शेतक-यांनी मराठवाड्यात आत्महत्या केल्या आहेत. आज घडीला २० ते ४० वयोगटातील तरुण कर्ण माणसं आत्महत्या करीत आहेत. मराठवाड्यात आज घडीला सुमारे दहा लाख तरुण बेरोजगार आहेत. अशी आकडेवारी सुद्धा दिली आहे. संवैधानिक तरतुदीमुळे मराठवाड्याला माजी प्रधानमंत्री मा. ना. पं. व्ही. संवैसंहराव यांच्या काळात वैधानिक विकास पंथळ मिळाले, पण आज त्याचा फक्त सांगाडा शिल्लक आहे. अशीही वेदना वस्तुस्थितीला धरून असल्याने या ठिकाणी हाडाचा कर्णत परमातुल्याने प्रेक्षात आणि महाराष्ट्रात व्याघ्र वेदनेची तुतारी फुंकत गलबलून जातो. असे म्हटले तर वावगे ठरणार नाही. वास्तव इतिहास कसा लिहावा याचे भान असलेले लेखक म्हणतो, इजिअंकांच्या सेवा, समर्पण, त्याग आणि बलिदानातून ही भूमी स्वतंत्र झाली. विविध जाती धर्मातील, विविध वर्गावयोगटातील बहादुर तरुणांनी आणि अवालवृद्धांनी रझाकारांशी दिलेली कडवी झुंज मराठवाड्याच्या मुक्ती लढ्यातील एकच सुवर्णपान आहे. मुक्तीसंग्रामाची ही शौर्यगाथा भारताचा दुसरा लाढ म्हणून अजमार झाली आहे.इह हे विधान १००% सत्य असून या विधानाचा वास्तव इतिहास समजून घ्यायचा असून तर कल्हाडी लाढ वाचताना लिखितच अनुभूती येईल. कारण कल्हाडी नश्यातच संगडा वर्षाच्या तरुणा पासून ते ८० वर्षाच्या म्हणा-या पर्यंत दिलेली झुंज मनोवेधक तरी आहेच पण त्या सोबत रणझुजार क्रांतिंसंगरस योध्यांची साण पडते. म्हणून या पुस्तकात लेखक म्हणतो, इजुजवी बाबींवर चित्रपटडोकातून करोडोचा गझा जमा करणा-या चित्रपट निर्माते, दिग्दर्शक, नट - नटकी यांचे कल्हाडी येथील स्वातंत्र्य लढयावषयक लक्ष जाऊ नये हे दुर्दैव म्हणावे लागेल.इह पाटनूर येथील जंगल सत्याग्रह इतिहासासहण पांडेत असताना लेखक म्हणतो, इया जंगल सत्याग्रहामध्ये सारे जंगल नष्ट करणे हा सत्याग्रहीचा मुळ उद्देश नव्हताच तर एखादे झाड तोडून काढेदेग चळवळीवषयक करणे हा हेतू होता. या जंगल सत्याग्रहामध्ये सहभागी झालेले लोक वृक्षप्रेमी, पर्यावरण

प्रीमी आणि वन्य जीवावर जीवाणू प्रेम करणारे होते. ह्यु असे छातीटोक विधान केले असल्याने मराठावाडा मातीचे संस्कार आणि मराठावाड्याची संस्कृती ठळकपणे पुढे आली आहे. कारण मराठावाड्यातील स्वातंत्र्य सैनिक काही लेचेपेचे नव्हते या बाबीची साक्ष या पुस्तकात मिळते. पृष्ठ क्रमांक ३५-३६ सेनानीकडे ओटोमनीकडे रायफली होत्या. ड्रिगल दाबली की एका वेळी २८ फायर होत होते. कारण निजामाच्या इराणी फौजा कार्यरत होत्या. या रोहिल्याचा सर्वसाधारण जनतेवर अन्याय अत्याचार होत होता. भोकर तालुक्यातील किनी गावाचा इतिहास मांडत असताना सोन्याची किनी या गावावर हल्ला करून, ३०० रझाकारांनी स्वातंत्र्य सेनानीच्या शिखरेच्छे करून ८० बैलगाड्या भरून सोने, चांदी व इतर मौल्यवान वस्तू लुटून नेल्या. असे मांडले आहे. याचा अर्थ खरोखर आमच्या देशातून सोन्याचा धूर निघत होता याची जाणीव होते. या पुस्तकात लेखक असेही म्हणतो की, इतिहास विस्मरणे इतिहास कधीच घडवू शकत नाहीत. शिक्षण हेच विकासचे मुख्य प्रवेशद्वार आहे. प्राथमिक शिक्षणाची सरकारी जबाबदारी आहे हे तत्त्व जगातील सगळ्याच राष्ट्रांनी स्विकारले आहे. बडोदा संस्थानचे राजे संयाजीराव गायकवाडा आणि कोल्हापूर संस्थानाचे राजे छत्रपती शाहु महाराज यांचाच भाष्य करतांना लेखक म्हणतो शिक्षणाचा भाष्य विकास शक्य नाही ही धारणा या दोन्ही राजांच्या मनात होती पण निजामाच्या नाही. अण्विक निजामाच्या सपेची मस्ती उतरली आणि भागनगरी अर्थात हैद्राबाद संस्थान भारतात विलीन झाले. रझाकारांचा म्होरक्या काश्मिर रजवी पाकिस्तानात पळून गेले. भारतीय लष्कराने निजामी सत्ता नेस्तनाबूत केली पण या कार्यवाहिला भारतीय घडनेचे शिल्पकार डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर यांनी द्विपक्षीय अंख्यान असे नाही दिले. ही बाव सुद्धा अनेकांना माहीत नव्हती. इतिहास संशोधक संप्र. संतोष देवराजे यांच्या पुस्तकाचा उपयोग सदर ग्रंथ म्हणून निश्चित होईल. कारण हे एक ऐतिहासिक दस्तऐवज आहे.

नरेंद्र नाईक, नांदेड
पशुधन विकास अधिकारी गट -ब (विस्तार)
पंचायत समिती कळमनुरी

शेतक-यांकडील पूर्ण सोयाबीन संपेपर्यंत शासनाने खरेदी केंद्र सुरू ठेवावेत - संभाजी ब्रिगेडची मागणी

अंबाजोगाई (वार्ताहर)शेतक-यंकडील पूर्ण
अंबाजोगाई संपेठचा शासनाचे खरेदी केंद्र सुद्धा
देखावेत अशी मागणी संभाजी ब्रिगेडच्या
वतीने बुधवारी उपजिल्हाधिकारी यांना दिलेल्या
निवेदनावानुसार करण्यात आली आहे.याबाबत
उत्तमवार ब्रिगेडचे जिल्हाध्यक्ष प्रविण उत्तमवार
उद्देशाने यांच्यासह जिल्हा सचिव नारायणराव भुळे,
संभाजी ब्रिगेड महिला आघाडीच्या अंबाजोगाई
तालुकाध्यक्षा सुमनादाई लोखंडे, विद्यार्थी
आघाडीचे जिल्हाध्यक्ष केशव देहेरे, तालुकाध्यक्ष
पृथ्वीराज सोनवणे, मराठा संघाचे माजी
उपजिल्हाध्यक्ष रामकिशन मस्के, जनता दल
(सेक्युलर) पक्षाचे जिल्हाध्यक्ष वाजेद खतीब,
आंध्रावादी काँग्रेस शरदचंद्र पवार पक्षाचे अनुसूचित
दोबळे, अॅड.वि.व्हि.उगले, डिगांबर साठेक,
अॅड.एस.पी.सोनवणे यांनी अंबाजोगाईचे
उपजिल्हाधिकारी, कृषी उत्पन्न बाजार समितीचे
समप्रधान आणि तहसीलदार यांना बुधवार,

दिनांक ५ फेब्रुवारी रोजी दिलेल्या निवेदनात नमूद करण्यात आले आहे की, शेतक-यांच्या

यरी मागील दोन-तीन वर्षांपासून सोयाबीन पडून
 आहे. कारण तीन-चार वर्षांपासून सोयाबीनचा
 भाव वाढत नाही. म्हणून शेतेकरी यांनी पोटाला
 चिमटा घेऊन म्हणायला घरात ठेवली आहेत.
 म्हणून शासनाने खरेदी केंद्राची संस्था वाढवून
 शेतेकरी-यांचे सोयाबीन खरेदी करायची. खरेदी
 केंद्र काढा आहेत, त्या खरेदी केंद्रांची जास्तीदोन
 वाढवून सोयाबीन खरेदी करावीत, जे खरेदी केंद्र
 काढा आहेत त्या केंद्रावर सोयाबीन चाळण्या-या
 मशीनीची संख्या वाढवावी. २०२४ च २०२५ च
 केंद्र शासनाचा हमीभाव रुपये ४८९२/- आहे.
 अंबाजोगाई बाजार समितीची हमीभावाचे परिपक्व
 काढले आहे. माननीय उपमहानिहायिका यांनी
 बाजार समितीला अनेकबाजणी करण्यास भाग
 पाडावे. जे व्यापारी सोयाबीन हमीभावाने खरेदी
 करणार नाहीत, त्यांच्या-यांवर फौजदारी तुटून
 दाखल करून त्यांचे लायसनस रद्द करावे. गन्धे
 उपनिहायिकांनी यांनी शेतेकरी-यांच्या पुढील

मागण्या मान्य कराव्यात. १) केंद्र शासनाने शेतकऱ्यांच्या धरातील सोयाबीन संपर्पर्यंत खरेदी केंद्र चालू ठेवावे. २) अंबाजोगाई बाजार समितीने व उपजिल्हाधिकारी यांनी केंद्र सरकारच्या हमीभावाची अंमलबजावणी करावी. ३) २०२४ व २०२५ चा केंद्र सरकारच्या सोयाबीनचा भाव ४८९२/- इतका आहे. त्याची अंबाजोगाई बाजार समितीने अंमलबजावणी करावी. ४) अंबाजोगाई शहरातील लातूर एडीएमचे सोयाबीन खरेदी केंद्र सुरू करावे. हमीभावाचे सोयाबीन खरेदी केली नाही तर संभाजी ब्रिगेड (ता.अंबाजोगाई) व अंबाजोगाई तालुक्यातील शेतकरी रस्ता रोको आंदोलन करणार आहेत. आंदोलनादरम्यान काही अनुचित प्रकार घडला तर त्याची सर्वस्वी जबाबदारी शासन व प्रशासन यांची राहिली. याची आपण नोंद घ्यावी असा इशारा निवेदानातून देण्यात आला आहे.

स्वतःच स्वतःचे आवुष्य संपवण्याचे कृत्य म्हणजे आत्महत्या. ज्यावेळी एखाद्या व्यक्तीला आपले जीवन न्यायक किंवा चिन्स वाटते तसेच जीवनामध्ये सतत येणारे अपयश, कर्नबाजारीपणा, आर्थिक विवंचना नसत संबधानील गुंतागुंत, अनेकित संबंध, फसवणूक यासारखे प्रकार जीवनात होताना तेव्हा त्या व्यक्तीच्या मानमाथे आत्महत्येचा विचार येतो. काही वेळेस मानसिक आजारांमं येही आत्महत्या होत असतात. खर्तर आत्महत्येसारखा मार्ग पत्करण्याची इच्छा तशी कोणाचीच नसते. एखाद्या समयेच्या चक्रव्यूहात माणूस अडकला जरी असला तरी त्यानुसं बाहेर पडण्याची धडपड तो कधीच करीत असतो. असे सारे प्रत्येक चालत जाल्यान्तरही मर्ग सापडत नवेल, सर्वत्र अंधारच अंधार जावत सर्वकाही संपल्याची भावना जेव्हा पक्की होते तेव्हा आत्महत्येचे पाउल उचलले जाते. आकडेवारीनुसार जंगमरात दरवर्षी सुमारे दहा लाख लोक आत्महत्या करण्याचा प्रयत्न करतात. अलिकडे आत्महत्या करणारांमध्ये तरुण मुलांचा समावेशही अधिक असल्याचे जाणवते. आत्महत्या ही गंभीर बाब असून सर्वत्र चिंतनाच्या विषय तो ठरत आहे.

हिंदुत्वासाठी उभा महाराष्ट्र पिंजून
काढणारे, संत तुकाराम महाराज यांचे ११
वे वंशज सत्तव व्याख्योते, ह.भ.प. श्रीरूप
महाराज यांनी आपल्या कीर्तन प्रवचन व
प्रबोधनातून जीवन जगण्याचा मूलमंत्र दिला,
जगण्याची दिशा अनेकांना दाखवली अशा
थोर विचारवंतांनी आर्थिक विचंचनेतून देह
येथील आपल्या राहत्या घराबाहेर ४ फेब्रुवारी
रोजी आत्महत्या केल्याची घटना घडली.
भाईदेर येथे २८ जुलै रोजी पिता-

पुत्र यांनी संगनमताने रेल्वे टिकटवर झोपून आत्महत्या केल्याची दुर्घटना घडाली. या घटनेमुळे मुंबईसह अरब्या महाद्वार हादरला आहे. आत्महत्या अतिकडे तसा हा नवीन विषय नाही. आत्महत्या कोणी केली? का केली? याचे गांभीर्य सुद्धा राहिले नाही. विशेष म्हणजे ज्या व्यक्तीने आत्महत्या केली त्याचा प्रथमतः आपण दोषी ठरवत असतो. त्याचबरोबर आत्महत्या करणे चुकीचे आहे, आत्महत्या केल्याने प्रश्न सुटत नसताना अशा प्रकारचे तत्त्वज्ञान लोक सांगत असतात. जो तो श्हाणपणाचे धडे गिरवत बसतो आणि आत्महत्याचे पाऊल का उचलायला नको होते? खरंच आत्महत्या करणे गरजेचे होते का? याविषयीचे तर्क-वितर्क मांडत बसतो. अर्थात प्रत्येक आत्महत्या करणारी व्यक्ती ही अशिस्तित, अज्ञानी असेलच असेही नाही. आत्महत्या करण्यासारखे टोकाचे पाऊल कोणी उगाच उचलत नसतो. प्रत्येका आपला जीव महत्वाचा असतो. वेगवेगळ्या संकट प्रसंगांमुळे जेव्हा आपण मार्गक्रमण करत असतो, त्यातून बाहेर पडण्यासाठी जो तो आपल्या पध्तीने प्रयत्न करीतच असतो. आपल्या पाठीखीर बरेच प्रयत्न करतो त्यातून मार्ग शोधत असतो, वेळप्रसंगी मनाविध्वद अंधश्रद्धा मारली त्याकाळात परंतु आजूबाजूचे सर्व दरवाजे बंद होतात, ती व्यक्ती अक्षरशः दहवत होतो...सार-सार संपल्यासारखं वाटतं तेव्हा वैफल्यग्रस्त होऊन आत्महत्येशिवाय पर्याय शिल्लक राहत नसतो. कोणीही सहजच आत्महत्या करतो नाही.

प्रत्येक व्यक्ती आपल्या सुखासाठी दिवसरात्र धावपळ करीत असतो. इतरांना देखील सुख देण्यासाठी प्रयत्न करीत असतो. सर्वच

आत्महत्या

जन्मतः सोन्याचा चमचा घेऊन जन्माला येत नसतात. बुढ्यांशी लोकांना बालवयापासून दुःख दारिद्र्याला सामोरे जावे लागते. आई-वडिलांची हलाखीची परिस्थिती पाहून मुले देखील सावध होतात व आपल्यालाही कष्ट करावे लागणार ही मानसिक तयारी घेऊन ते आपली वाटचाल त्यादृष्टीने करीत असतात. जीवन म्हटले म्हणजे संकटे यातना कष्ट अनिवार्य धावपळ आलीच. सर्वांनाच सर्व सहजगत्या मिळत नसते तर ते परिश्रमातून मिळवावे लागते. यशस्वीचेच शिखर प्राप्त केलेल्या सर्वांची आजची समोरील बाजू ही बाह्यरूपातून दिसत असते मात्र त्यामगील खडतर प्रवासाची पार्श्वभूमी आणि भूतकाळ सज्जसाहज्जी कोणाच्या नजरेस येत नसतो. फार थोड्यांना ती बाजू माहीत असते. जीवनाचा हा खडकट प्रवास ज्यांना नकोसा वाटतो अशांची प्रगती तिथेच थांबत असते. कार्हीची बौद्धिक पातळी कमजोर असल्यामुळे ते वेगळ्या वाटेवर जातात तर काही कमी कष्टात खूपकाही अधिक मिळवण्याच्या नादात ब-याच वेळा चुकीचा मार्ग देखील निवडतात. यामुळे स्वतः बरोबर ते परिचारासाठी त्रासदायक ठावूत. विविध व्यसनांच्या आहारी जाऊन आपल्या जीवनाचे महत्त्वच विसरून आपणच योग्य असल्याचे त्यांना स्वतः समजते.

वरसई पूर्व येथील राठमंढी इथ्य हौडसिंग सोसायटीत राहणारे इरीश मेहता (६०)

एक चिंतन

आणि त्यांचा मुलगा जय मेहता (३०) व सुन अंजली मेहता हे सोमवत वास्तव्यास होते. हरीश मेहता हे शेअर बाजारात काम करीत होते तसेच ते सोसायटीचे सेक्रेटरी देखील होते. मुलगा व सुन दोघेही मुंबईत नोकरी करीत होते. ८ जुलै सोमवार रोजी सकाळी साडे अकरा वाजता पिता-पुत्र भाईदर रेल्वे स्टेशनच्या ६ नंबरच्या प्लॅटफॉर्मवर उतरले आणि नायगावच्या दिशेने संगनमताने चालत गेले.समोरून विराट्दून ते चर्चगेटकडे जाणा-या पटरीवर दोघे झोपले व लोकल ट्रेन खाली दोघांनी आत्महत्या करून स्वतः संपवले. सदर घटनेमुळे मुंबईसह परिसर व अखंडा महाराष्ट्र हादरता आहे.

आजवर ब-याच कर्तुत्ववान, समाजप्रबोधनकार, सुद्ध, जाणकार अशा महानुभवांनी देखील आत्महत्या केल्याचा घटना घडल्या आहेत. ज्यांना जीवनाचं सार माहीत आहे. आज प्रभृतींवर सुद्धा आत्महत्या करण्याची दुईही वेळ आली. कला-दिग्दर्शन उच्च पातळीवर पोहचवणारे नितीन देसाई या उच्च विचारवंत माणसावर आत्महत्या करण्याची वेळ येते तेव्हा ही दुईही घटना ऐकणा-यांचे मन काही वेळेसाठी सुन नक्कीच होते. जीवन

अनमोल.... यासारख्या तत्वज्ञानाच्या बाता अशा ठिकाणी पूर्णपणे स्टॉप करूयात. कारण ज्या माणसाने समाजसाठी खऱ्याकाही कांण दिले. विशेष म्हणजे चित्रपटांमधून सकंटांवर मात करून जगण्याचे महत्त्व सांगितले अशा सर्वसंपन्न कला-विद्वद्वांकाला देखील आत्म हत्या करावी लागते याचे गर्भिय व दखल नव्हीच घेणे गरजेचे आहे.

आध्यात्मिक गुरू मैयुजी महाराज जे सम ाजातील लाखो भाविकांना जगण्याचा मंत्र देत होते त्यांना देखील अंतरिया वेदनांमुळे १२ जून २०१८ रोजी मृत्यु प्रेक्षाशील इंदूर यांचे स्वतःवर गोली घालून आत्म हत्या करण्याची वेळ आली.

अशा प्रकारे समाजप्रबोधन करणे, दुसःमांना जीवनाचा मार्ग दाखविणा-यांवरच आत्महत्या करावी लागण्याची परिस्थिती येते असेल तर मग काय म्हणावे? अर्थात आत्म हत्या करण्याची इच्छा खरखरं कोणाचीच नसते. कारण जीव सर्वांना प्रिय असतोच. पण परिस्थिती समोर तो जेव्हा तो हरतो आणि जेव्हा अनेक विचारानी हैराण होते. मगःस्थिती विषयदत्त, काहीच सूचत नाही, काही गोष्टी कोणाजवळ मांडता देखील येत नाही. अशा परिस्थितीत सर्व संपल्याची भावना तयार होते आणि त्यातून स्वतःच संपविण्याशिवाय पर्याय नसतो.

सतत मोबाईलच्या अतिआहारी
गेलेल्या मुला-मुलींनी घरच्यांनी ममोबाईल ठेव
आणि अभ्यास करंफ असा चांगला सल्ला व

सूचना देणे देखील अपमानास्पद ठरून आत्महत्यासारख्या घटना घडत असतात. आई-वडिलांनी मुला-मुलींना सहाणपाणा शिकवणे देखील चिंचिंचा विषय ठरत आहे.

आत्महत्या करणा-याने आपले मनाला कोणाजवळी तरि हलके करायला आवे होते संकटे येतच असतात म्हणून आत्महत्या करणं मागं निवडणे योग्य नाही... अशा प्रकराच्या तत्वज्ञानाच्या चर्चांना नंतर उधाण येते. जे तसे आपल्याजवळची उत्तम ज्ञानाचे गोडेव गाळत असते. हे जरी येते असले तरी नंतर मर्दतीचा हात पुढे करणे वगैरे वगैरे बाता करण्यात असते. जो आत्महत्या करतो त्याची कारणे व परिणाम याची जाण त्याला असेचच असे असले तरी मात्र आपल्यामुळे आपल्या कुटुंबातील सदस्यांना त्रास होता कामा नये ही विशेष भूमिकाही कदाचित असू असेत काही जण कर्जबाजारीपणामुळे, आर्थिक विचित्रनेमुळे, नरायेमुळेवा वैफल्यग्रस्ततेमुळे स्वतःकडून झालेल्या चुकांमुळे आत्महत्या करित असतात. आपल्या आत्महत्यामुळे आपल्या कुटुंबाला किती यातना होतील? आत्महत्यामुळे जन माणसात आपल्या बद्दल किती? कोणते प्रश्न व शंका निर्माण होतील? याची चिंता असतानाही काही जणांसमोरील प्रश्ना बंद झाल्यामुळे छातीवर दगड ठेवू-निर्णय घ्यावा लागतो.

राजेंद्र चौधरी
रोझोदा. ता. रावेर. जि. जळगाव
मो. ७७००९८२७६५

उपविभागीय पोलीस अधिकारी कार्यालय, अपर पोलीस अधीक्षक कार्यालय, पोलीस अधीक्षक कार्यालय व चक्रा मारण्याची आवश्यकता नाही. यामुळे नागरीकांचा वेळ व पैसांचा होणारा अपव्यय टाळता येणार आहे. सदरचा उपक्रम हा नागरीकांच्या सेवेसाठी राबविण्यात येत आहे.

दरम्यान, मसंवांग प्रत्यक्ष हा उपक्रम आज दिनांक ०६/०२/२०२५ रोजी पासुन बीड जिन्ह्यात राबवीला जात आहे. सदर उपक्रमाचा नागरीकांनी योग्य उपयोग करुन पोलीस व नागरीकांमये निर्माण झालेली दरी दुर करावी.तसेच नागरीकांनी सुचवीलेल्या सुधारणांचे स्वागत केले जाईल असे मत पोलीस अधीक्षक नवनीत कांबत (भा.पो. से.) यांनी व्यक्त केले आहे.

